

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 23To/64/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3220010024
Dátum vydania rozhodnutia: 21. 09. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ondrej Samaš
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2021:3220010024.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Ondreja Samaša a sudcov JUDr. Beáty Javorkovej a JUDr. Mariána Dunčka, na verejnom zasadnutí konanom dňa 21. septembra 2021 prejednal odvolania prokurátora Okresnej prokuratúry Bánovce nad Bebravou a obžalovaného

V. A.,

nar. XX.X.XXXX v G. nad G., trvale bytom H. XXX, t. č. H. XXX, t. č. na slobode, na verejnom zasadnutí prítomného,

ktoré podali proti rozsudku Okresného súdu Bánovce nad Bebravou, sp. zn. 3T/6/2020 zo dňa 20. mája 2021 a takto

r o z h o d o l :

I.

Podľa § 321 ods. 1 písm. e), ods. 2 Tr. por. zrušuje sa v napadnutom rozsudku celý výrok o uloženom treste odňatia slobody.

Podľa § 322 ods. 3 Tr. por. sa obžalovaný odsudzuje podľa § 360 ods. 2 Tr. zák. s použitím §§ 36 písm. j), 38 ods. 2, 3 Tr. zák. a § 56 ods. 1, 2 Tr. zák. k peňažnému trestu vo výške 500 € (päťsto eur).

Podľa § 57 ods. 3 Tr. zák. sa obžalovanému ukladá náhradný trest odňatia slobody na 7 (sedem) mesiacov.

II.

Podľa § 319 Tr. por. sa odvolanie prokurátora zamietá, pretože nie je dôvodné.

o d ô v o d n e n i e :

Rozsudkom súdu prvého stupňa bol obžalovaný V. A. uznaný vinným z prečinu nebezpečného vyhrážania podľa § 360 ods. 1, 2 písm. b) Tr. zák. s poukazom na § 139 ods. 1 písm. a), c) Tr. zák., pretože v presne nezistenom čase v mesiaci jún 2019 sa vyhrážal manželke L. A., že ju radšej na spánku podreže - zabije, ako by jej mal dať peniaze a v presne nezistenom čase v roku 2018 sa vyhrážal maloletej dcére B. G., že mu zaplatí krvou za stavebné sporenie, pričom toto jeho správanie u poškodenej L. A., ako i u maloletej B. G. vzbudzovalo strach a obavu o ich životy a zdravie.

Bol za to odsúdený podľa § 360 ods. 2 Tr. zák. za použitia §§ 36 písm. j), 38 ods. 2, 3 Tr. zák. k trestu odňatia slobody na 12 mesiacov, výkon ktorého trestu mu bol podľa §§ 49 ods. 1 písm. a), 51 ods. 1

Tr. zák. podmienične odložený s probačným dohľadom v skúšobnej dobe, ktorú súd podľa § 51 ods. 2 Tr. zák. určil na 24 mesiacov.

Podľa § 51 ods. 2, 4 písm. e), i) Tr. zák. boli obžalovanému na trvanie skúšobnej doby uložené povinnosti spočívajúce osobne sa ospravedlniť poškodeným L. A. a G. A. a v príkaze zúčastniť sa v skúšobnej dobe na psychologickom poradenstve.

Proti tomuto rozsudku podali v zákonnej lehote odvolanie obžalovaný (zahlásil do zápisnice o hlavnom pojednávaní ihneď po vyhlásení rozsudku) a prokurátor (zahlásil písomne po hlavnom pojednávaní).

Obžalovaný svoje odvolanie následne písomne odôvodnil prostredníctvom svojej obhajkyne. Obhajkyňa v podrobnom písomnom odôvodnení namietala najmä preukázanie a naplnenie zákonného znaku trestného činu nebezpečného vyhrážania v podobe vzbudenia dôvodnej obavy u poškodených. Tu poukázala najmä na to, že vyhrážanie nie je možné obmedziť len na vlastný obsah vyhlásenia, ale je potrebné ho vykladať v spojení s ďalším konaním a prejavmi obvineného. Obhajkyňa k vyhrážkam manželke, pre ktorú bol uznaný vinným: „... že ju radšej podreže - zabije, akoby mal dať peniaze...“ a dcére: „... že mu zaplatí krvou za stavebné sporenie..“, tiež uviedla, že obrana obžalovaného sa zamerala proti týraniu, a preto sa samotnému kontextu vzájomnej interakcii medzi obžalovaným a jeho manželkou a dcérou pri vyslovení týchto viet nevenovala takmer žiadna pozornosť. Podľa názoru obhajkyne z vykonaného dokazovania (výsluchy poškodených a znalecké posudky) vyplýva, že manželka obžalovaného vyhrážky nebrala vážne, nemala z toho strach. K osobe obžalovaného obhajkyňa tiež poukázala na výsledky znaleckého dokazovania (znalec S.. O. H.), podľa ktorého u obžalovaného ide o reaktívny typ agresivity, ako reakciu na stavy, ktoré obžalovaný subjektívne prežíva ako útoky na svoj obraz. Pri prítomnosti agresívnych epizód je zjavné, že obžalovaný sám zažíva pocit utrpenia. Z týchto skutočností podľa obhajkyne chovanie obžalovaného možno vnímať ako ospravedlniteľné, a to nielen pre správanie sa poškodených, ale aj pre jeho neprimeranú pracovnú záťaž a nedostatok uznania. Navrhla preto, aby odvolací súd prihliadol na § 10 ods. 2 Tr. zák. v tom, že nebol naplnený materiálny znak predmetného prečinu. Navrhla podľa § 321 ods. 1 písm. b), d) Tr. por. zrušiť rozsudok súdu prvého stupňa s tým, aby odvolací súd sám podľa § 322 ods. 3 Tr. por. rozhodol o oslobodení obžalovaného podľa § 285 písm. b) Tr. por., pretože skutok nie je trestným činom.

Odvolanie prokurátora tiež smerovalo proti výroku o vine. Prokurátor inak súhlasil s názorom súdu prvého stupňa v tom, že pri samostatnom posudzovaní vyhrážok, tieto v oboch prípadoch vykazujú všetky obligatórne znaky prečinu nebezpečného vyhrážania. Na druhej strane však prokurátor vyslovil názor, že tieto vyhrážky boli súčasťou dlhodobého hostilného správania sa obžalovaného voči poškodeným, ktoré trvalo 3 roky a prejavovalo sa nielen vo verbálnej, ale aj fyzickej rovine. Prokurátor poukázal na problémy znaleckého dokazovania, keď poškodené nespolupracovali so znalcom psychológom (K.. M. G.). Ďalší znalec psychológ (V.. S.. O. H., K..) u poškodenej L. A. nezistil také znaky, ktoré sú typické pre týrané osoby. Prokurátor uviedol, že u poškodenej sa začali prejavovať ochrannárske tendencie až ľútosť nad obvineným (znalec G.), čo však nevylučuje, že v reálnom čase útoky obžalovaného spôsobovali poškodeným vyšší stupeň utrpenia. V tejto súvislosti vzhľadom na špecifickosť prejednávaneho prípadu prokurátor navrhol vykonať znalecké dokazovanie znaleckým ústavom z odboru psychológie so zameraním na zistenie, či poškodené osoby pociťovali správanie sa obžalovaného uvedené v obžalobe v čase, keď k tomu dochádzalo ako ťažké príkorie a či im takýmto konaním bolo v reálnom čase spôsobované fyzické alebo psychické utrpenie. Prokurátor tiež uviedol, že incidenty najmä posledný medzi obžalovaným a poškodenými prekročili medze „bežných“ rodinných hádok (sotenie na posteľ, udieranie drevenou rúčkou od metly, chytenie pod krk). U obžalovaného preto nešlo o ojedinelý, jednorazový incident, ale o postupný nárast intenzity, ktoré sa vyznačovalo vyšším stupňom hrubosti a bezcitnosti. Prokurátor navrhol podľa § 321 ods. 1 písm. d), e) Tr. por. zrušiť rozsudok súdu prvého stupňa a podľa § 322 ods. 1 Tr. por. vec vrátiť súdu prvého stupňa, aby ju v potrebnom rozsahu znovu prejednal a rozhodol.

Splnomocnenec maloletých poškodených písomne uviedol, že sa ku skutkovým zisteniam nevie vyjadriť. Tvrdenia poškodených v prípravnom konaní mali však závažný charakter. Rozhodnutie vo veci samej je však v právomoci súdu.

Na verejnom zasadnutí konanom o odvolaniach, navrhli prítomné procesné strany vyhovieť svojim odvolaniam a odvolanie protistrany navrhli ako nedôvodné podľa § 319 Tr. por. zamietnuť.

Odvolačný súd podľa § 317 ods. 1 Tr. por. preskúmal zákonnosť a odôvodnenosť napadnutých výrokov rozsudku, ako aj správnosť postupu konania, ktoré týmto výrokom predchádzalo a dospel k záveru, že odvolania nie sú dôvodné, pokiaľ smerovali proti výroku o vine. Uložený trest odňatia slobody však senát odvolacieho súdu považoval za neprimerane prísny.

Úvodom k vlastným dôvodom rozhodnutia senát odvolacieho súdu z hľadiska procesného postupu súdu prvého stupňa, ale aj odvolacieho súdu reaguje na návrh prokurátora v štádiu odvolacieho konania doplniť dokazovanie znaleckým posudkom ústavu. Takéto doplnenie dokazovania však už neprichádza do úvahy ani z hľadiska procesne formálneho ani materiálneho. Prokurátor v obžalobe navrhol vykonať na hlavnom pojednávaní dokazovanie zadováženými znaleckými dôkazmi v prípravnom konaní tak, že tieto sa majú oboznámiť prečítaním. Pred skončením dokazovania na hlavnom pojednávaní aj po osobnom výsluchu znalca S. H., prokurátor po poučení samosudcom podľa § 277 ods. 1 Tr. por. uviedol, že nemá ďalšie návrhy na doplnenie dokazovania. Z ustanovenia § 240 ods. 3 Tr. por. logickým výkladom vyplýva, že súd môže vykonanie dôkazov, ktoré boli stranám známe pred začatím hlavného pojednávania, odmietnuť. Výsledky psychologického znaleckého dokazovania poškodených boli pritom prokurátorovi známe už v čase podania obžaloby (pozri § 235 písm. e) Tr. por.), vrátane ním uvádzanej (v odvolaní) „špecifickosti situácie tohto prípadu“.

Pokiaľ ide o materiálny dôvod odmietnutia vykonania znaleckého dokazovania senát odvolacieho súdu poukazuje na správne skutkové zistenia súdu prvého stupňa (pozri nižšie), z ktorých nevyplýva „týranie“ poškodených, a preto v tomto smere nie je potrebné ďalšie znalecké dokazovanie z pohľadu následkov u poškodených z tohto (ne)týrania. Takýmto dokazovaním pritom nie je možné preukázať konanie obžalovaného, ktoré nebolo bezpečne preukázané z iných najmä priamych dôkazov.

Ďalej spoločne k obidvom odvolaniam z pohľadu výroku o vine v rozsudku súdu prvého stupňa senát odvolacieho súdu uvádza nasledovné. Súd prvého stupňa vykonal na hlavnom pojednávaní všetky potrebné dôkazy k tomu, aby mohol zistiť a ustáliť, či obžalovaný po dobu až troch rokov (2016 - 2019) „týral“ spôsobom predpokladaným v ustanovení § 208 ods. 1 Tr. zák. svoje blízke osoby - podľa obžaloby manželku a mal. deti - dcéru a syna. Správne pritom ustálil, že po vykonaní osobných výsluchov obžalovaného a jeho manželky na hlavnom pojednávaní vyplynulo, že ich spolužitie v priebehu vyššie uvedenej doby nebolo „dobré“, avšak manželka obžalovaného pripustila, že hádky vyvolávala ona, používala tiež vulgarity a používala tiež drobné fyzické násilie (hodenie topánky sácanie). Permanentnému týraniu zo strany obžalovaného v priebehu troch rokov nezodpovedá ani tá časť výpovede manželky obžalovaného, keď uviedla (zhodne aj znalec), že obžalovaný je osobou, ktorá vydrží byť dlho ticho, nič nehovorí, ale potom vybuchne. Za „týranie“ nemožno považovať ani to, čo uviedla manželka obžalovaného, že ju obžalovaný od roku 2016 kopol do zadku alebo nohy a cca dvakrát jej dal facku. Ako manželka obžalovaného, tak aj jeho dcéra (v prípravnom konaní) pritom vypovedali, že obžalovaný im najmä vyčítal nedostatočné pomáhanie pri prácach okolo domu a na „statku“, pričom sa posledný rok prestali podieľať na domácich prácach.

Senát odvolacieho súdu sa preto stotožnil s názorom súdu prvého stupňa v tom, že nebolo bez akýchkoľvek pochybností zistené také konanie obžalovaného, že by jeho fyzické útoky dosahovali intenzitu „týrania“ podľa § 360 Tr. zák. Z pohľadu obžalovacej zásady prokurátorom pritom senát odvolacieho súdu poukazuje na záverečnú reč prokurátora na hlavnom pojednávaní, ktorý ešte pred rozhodnutím samosudcu alternatívne sám navrhol rovnaký výrok o vine ako ho urobil súd prvého stupňa. Aj samotný prokurátor po vykonaní dôkazov na hlavnom pojednávaní teda „pripustil“ ich vyhodnotenie nie v súlade so skutkovými zisteniami uvedenými v obžalobe.

K odvolaniu obžalovaného senát odvolacieho súdu predovšetkým uvádza, že aj keď správanie sa obžalovaného k manželke a jeho deťom, ktoré nebolo krátkodobého charakteru, nebolo vyhodnotené ako „týranie“, nešlo z jeho strany o také správanie manžela a otca, ktoré by malo byť v súlade s vedením riadneho rodinného života. Samotná okolnosť, že inak sám „ťažko pracoval“ v prospech celej rodiny, vrátane sporenia finančnej hotovosti pre deti, ho neoprávňovalo „vnucovať“ svoje požiadavky ostatným členom rodiny, vrátane drobného fyzického násillia a vulgárnych nadávok. Ak sa takéto „správanie“ obžalovaného navyše stupňovalo, jeho slová vyhrážok na adresu manželky a dcéry boli spôsobilé u týchto vyvolať dôvodnú obavu o svoje zdravie a život tak, ako to predpokladá ustanovenie § 360 ods. 1 Tr. zák. Pokiaľ aj obhajkyňa navrhovala posúdiť slovné vyhrážky obžalovaného v celom kontexte s

poukazom aj na § 10 ods. 2 Tr.zák. (závažnosť prečinu), senát odvolacieho súdu uvádza, že práve tento „kontext“ správania sa obžalovaného v rodine a prednesenie vyhrážok uvedených v skutkovej vete výroky rozsudku súdu prvého stupňa svedčia v jeho neprospech.

Napokon ku skutkovým zisteniam súdu prvého stupňa a následnej použitej právnej kvalifikácie je potrebné uviesť, že predmetné „vyhrážky“ vyplývajú nielen zo vzájomne podporujúcich sa v tomto smere výpovedí manželky a dcéry obžalovaného, ale aj z jeho vlastnej výpovede (vo vzťahu k manželke). Námietku obhajkyne, že obžalovaný vypovedal na hlavnom pojednávaní vo vzťahu k zločinu týrania, senát odvolacieho súdu nepovažoval za takú, ktorá by znamenala, že výpoveď obžalovaného je v tomto smere nepresná.

Z takto rozvedených dôvodov odvolací súd odvolaniam prokurátora a obžalovaného smerujúcim proti výroku o vine neprisvedčil.

Senát odvolacieho súdu preskúmal aj zákonnosť a odôvodnenosť výroku o uloženom treste odňatia slobody. Tento výrok síce z pohľadu vytýkaných chýb v odvolaniach napádaný osobitne nebol, senát odvolacieho súdu však po dôkladnej úvahe dospel k záveru, že uložený trest odňatia slobody sa javí ako neprímerane prísny. Tu senát odvolacieho súdu nemohol prehliadnúť aj okolnosti uvádzané obhajkyňou na verejnom zasadnutí o tom, že obžalovanému sa prakticky rozpadlo manželstvo bezprostredne po vzatí obžalovaného do väzby, poškodené mali vybrať z peňažného ústavu peniaze, ktoré obžalovaný našetрил dcére (cca 11.000 €), pričom majú byť náznaky zo strany dcéry obžalovaného, že v prípade „nespolupráce“ v skúšobnej dobe, to môže pre neho zle dopadnúť. Obžalovaný bol teda za svoje konanie „postihnutý“ tým, že prakticky „prišiel o rodinu“, pre ktorú pokiaľ ide o jeho pracovitost“, obetoval celý svoj život.

Za tejto situácie senát odvolacieho súdu dôkladne zvažoval, či je nevyhnutne potrebné na prevýchovu obžalovaného pôsobiť trestom odňatia slobody, hoci aj podmiennečne odloženým. Túto okolnosť uvádza senát odvolacieho súdu najmä z dôvodu, že obžalovaný doposiaľ viedol riadny život (§ 36 písm. j) Tr. zák.), pričom primárne voči prvotrestaným páchatelom sa majú uplatňovať alternatívne tresty. Preto vzhľadom k tomu, že konanie obžalovaného (2 vyhrážky) bolo prakticky „hraničným“ medzi priestupkom a trestným činom (§ 10 ods. 2 Tr. zák.), senát odvolacieho súdu dospel k záveru, že na prevýchovu obžalovaného bude postačujúce vplývať takýmto alternatívnym trestom - peňažným trestom vo výmere 500 €. Tu nemohol senát odvolacieho súdu prehliadnúť, že obžalovaný v súvislosti so svojou trestnou činnosťou bol vo väzbe viac ako 5 mesiacov, pričom ani výkonu väzby nemožno v konečnom dôsledku uprieť určitý prevýchovný účinok.

Z takto rozvedených dôvodov rozhodol odvolací súd o zrušení výroku o treste odňatia slobody v rozsudku súdu prvého stupňa podľa § 321 ods. 1 písm. e) Tr. por. pre jeho neprímeranú prísnosť. Sám rozhodol o uložení peňažného trestu, ktorý spolu s náhradným trestom odňatia slobody sa javí senátu odvolacieho súdu ako primeraný, zákonný a najmä spravodlivý.

Poučenie:

: Proti tomuto rozsudku zákon nepripúšťa žiadny ďalší riadny opravný prostriedok.